

SJOSTAKOVITSJ & BEETHOVEN

Yibai Chen, cello
Belgian National Orchestra
Hugh Wolff, dirigent

**ZONDAG 22 OKTOBER 2023
SCHOUWBURG LEUVEN**

Konzertmeister

Misako Akama

1° Viol

Tatiana Vavalina
Isabelle Chardon *
Sarah Guiguet *
Nicolas Deharven
Maria-Elena Boila
Françoise Gilliquet
Akika Hayakawa
Arianne Plumerel
Ignacio Rodriguez
Serge Stons
Dirk Van De Moortel

2° Viol

Samuel Nemtanu
Nathalie Lefin *
Marie-Daniëlle Turner *
Sophie Demoulin
Isabelle Deschamps
Hartwich D'Haene
Jacqueline Preys
Ana Spanu
Isabelle Rowland

Altviol

Mihai Corea
Dmitry Ryabinin*
Mihoko Kusama *
Sophie Destivelle
Katelijne Onsia
Marinela Serban
Silvia Tentori
Edouard Thise

Cello

Dmitri Silvan **
Herwig Corijn
Tine Muylle
Lesya Demkovych
Philippe Lefin
Uros Nastic
Harm Van Rheeden
Taras Zanchak

Contrabas

Robertino Mihai ***
Serghei Gorlenko *
Svetoslav Dimitriev
Dan Ishimoto
Miguel Meulders
Gergana Terziyska

Fluit

Baudoin Giaux ***
Laurence Dubar *

Hobo

Baeteman Dimitri ***
Tine Verhoeven

Klarinet

Daniel Mourek
Maxim Connoir *

Fagot

Gordon Fantini ***
Filip Neyens **

Hoorn

Anthony Devriendt ***
Jan Van Duffel *
Katrien Vintioen *
Bernard Wasnaire *

Trompet

Leo Wouters ***
Ward Opsteyn *
Andreu Vidal **

Pauken

Katia Godart *

Celesta

Dino Anglani

*** *pupiter aanvoerder*

** *1° solist*

* *solist*

Programma

Grażyna Bacewicz (1909-1969)

Divertimento voor strijkorkest

1. Allegro
2. Adagio
3. Giocoso

Dmitri Sjostakovitsj (1906-1975)

Celloconcert nr. 1 in Es-groot, op. 107

1. Allegretto
2. Moderato
3. Cadenza (attacca)
4. Allegro con moto

pauze

Ludwig van Beethoven (1770-1827)

Symfonie nr. 3 in Es-groot, op. 55 "Eroica"

1. Allegro con brio
2. Marcia funebre: Adagio assai
3. Scherzo
4. Finale

Toelichting

In hoeverre is muziek politiek? Vast staat dat heel wat componisten in moeilijke politieke omstandigheden leefden en werkten. Een eerste voorbeeld daarvan is de Poolse **componiste en violiste Grażyna Bacewicz** (1909-1969). Zij kreeg, na studies in Warschau en in Parijs bij Nadia Boulanger, niet alleen te maken met de Tweede Wereldoorlog, maar daarna ook met een communistische dictatuur. Desondanks slaagde ze er tijdens haar leven in om de Poolse muziek de twintigste eeuw binnen te loodsen. In de voetsporen van Szymanowski was Grażyna Bacewicz een van die componisten die én wortelden in de Poolse volksmuziek én de mogelijkheden verwelkomden die werden aangeboden door het modernisme. Haar driedelige *Divertimento voor strijkorkest* schreef ze in 1965 in opdracht van de Poolse dirigent Karol Teutsch.

De Chinese cellist Yibai Chen (Tweede Prijs Koningin Elisabethwedstrijd 2022) voert daarna **Sjostakovitsj' Eerste celloconcerto** uit, een van de moeilijkste stukken uit het cellorepertoire. Sjostakovitsj componeerde dit werk in 1959, geprikkeld door de *Sinfonia concertante* van Prokofjev. De beroemde Russische cellist Mstislav Rostropovitsj speelde de première van beide werken. Het *Eerste celloconcerto* van Sjostakovitsj bestaat uit vier delen. De frisse, intens ritmische eerste en derde bewegingen contrasteren met de melancholische tweede beweging. In de laatste beweging citeert Sjostakovitsj Stalins lievelingslied *Suliko* op ironische wijze: na de dood van de dictator in 1953 voelde hij zich vrij om zo 'formalistisch' te schrijven als hij zelf wou. Met een viernotenmotief – DSCH – dat in drie van de vier bewegingen opduikt, zette Sjostakovitsj bovendien meermaals zelfbewust zijn muzikale handtekening.

Emeritus dirigent Hugh Wolff tenslotte zich daarna aan de **Derde symfonie van Beethoven**. Dat werk is niet alleen omwille van haar vorm, maar vooral ook omwille van haar inhoud revolutionair. Enerzijds rechtte Beethoven na een zware persoonlijke crisis, teweeggebracht door zijn alsmear toenemende doofheid, met deze symfonie – een overwinning van de geest op het lichaam – terug zijn rug. Anderzijds drukte hij in dit werk zijn bewondering uit voor Napoleon Bonaparte die zich aan het begin van de 19de eeuw opwierp als belichamer van de democratische en anti-monarchistische idealen van de Franse revolutie. Wanneer Napoleon zich echter een paar jaar later tot keizer liet kronen, verscheurde Beethoven in een vlaag van teleurstelling en woede het titelblad van zijn symfonie. Uiteindelijk liet hij het werk publiceren met als ondertitel "Sinfonia eroica, composta per festeggiare il sovvenire di un grand'uomo" (heroïsche symfonie, gecomponeerd om het aandenken van een groot man te vieren).

Yibai Chen: “Sjostakovitsj’ leven voelen”

De Chinese cellist Yibai Chen is slechts 22 jaar oud, maar won al heel wat internationale prijzen. Memorabel was zijn passage op de Koningin Elisabethwedstrijd, waar hij in 2022 de tweede prijs behaalde. Binnenkort komt hij terug naar België voor een concert op zaterdag 21 oktober onder leiding van emeritus dirigent Hugh Wolff. Een interview met de jonge virtuoos, die verderop in het seizoen ook een wereldpremière brengt!

Kijk je er naar uit om terug te keren naar België?

Ja zeker! Het gaat erg bijzonder aanvoelen om opnieuw het *Eerste celloconcerto* van Sjostakovitsj uit te voeren, het werk dat ik ook al in de finale van de Koningin Elisabethwedstrijd speelde. Ik kijk er ook enorm naar uit om opnieuw samen te spelen met de muzikanten van het Belgian National Orchestra, met wie ik niet de finale speelde, maar wel heel wat laureatenconcerten. Als je een concerto uitvoert, moet je als solist samen met het orkest een team vormen, en dat lukt heel goed met de muzikanten van het Belgian National Orchestra. Enkele sectieleiders heb ik intussen ook al wat beter leren kennen, zoals bijvoorbeeld cellist Olsi Leka en altviolist Marc Sabbah. Twee geweldige solisten!

Wat vind je zo speciaal aan Sjostakovitsj’ *Eerste celloconcerto*, een van de moeilijkste stukken uit het cellorepertoire?

Het meest bijzondere – en ook moeilijkste – deel is voor mij de derde (en voorlaatste) beweging: één grote cadens, zonder begeleiding van het orkest. Dat is het moment waarop je enkel zelf spreekt, waarop je helemaal alleen bent en je de eenzaamheid voelt. Toch kan je net in dit deel een speciale atmosfeer creëren en het publiek uitnodigen om Sjostakovitsj’ leven te voelen. Thema’s uit alle andere delen vind je terug in dit deel. Sjostakovitsj heeft variaties gemaakt op die thema’s, ze door elkaar gemengd en op het einde wordt het supergek. Na die waanzin begint het vierde deel ‘attacca’: er wordt zonder pauze verder gespeeld.

Typerend aan dit concerto is ook dat het alle negatieve emoties bevat die je je maar kunt voorstellen. Toch eindigt het met een majeur akkoord. Ik denk dat Sjostakovitsj hiermee wou aanduiden dat, wat er ook gebeurt, we uiteindelijk zullen terugkeren naar een hoopvolle plek, naar vrede.

Waarom zouden mensen naar deze uitvoering van het concerto moeten komen luisteren?

Sinds de finale van de Koningin Elisabethwedstrijd heb ik met Sjostakovitsj’ *Eerste celloconcerto* een hele weg afgelegd. Het zal interessant zijn om het verschil te horen! Deze keer breng ik ook een ander instrument mee: een zeer goede cello gemaakt door Giuseppe Guaragnini. Ik kijk er ook naar uit om het concerto niet met het Brussels Philharmonic, maar met het Belgian National Orchestra te spelen, met Hugh Wolff als dirigent.

Op het Fête de la Musique-concert (21 juni 2024) zal je dit seizoen een tweede keer samenspelen met de muzikanten van het Belgian National Orchestra. Daarbij breng je de wereldpremière van *Sehnsucht*, een celloconcerto van de Belgische componist Piet Swerts. Hoe bereid je je hier op voor?

Ik begin met het proberen te begrijpen van de taal van de componist. Muziek is immers een soort taal en elke componist heeft een andere stijl. Dan lees ik de partituur en probeer wat harmonieën uit op de piano. Dat is hoe ik het gevoel waarnaar ik op zoek ben begrijp en hoor. Wanneer je die harmonieën speelt op de piano, moet je als de componist zelf zijn, die het werk probeert te schrijven. Je ervaart als het ware welke weg of houding hij in zijn hoofd had wanneer hij aan het schrijven was. Eens je de partituur heb geleerd, is de volgende stap het gebruiken van je verbeelding. De titel bijvoorbeeld, *Sehnsucht*, betekent 'verlangen'. Maar verlangen naar wat? Je moet je verbeelding gebruiken om je klank te veranderen in een specifiek verlangen.

Wat is je diepste doel of ambitie bij het maken van muziek?

Als muzikant wil ik tijdens de uitvoering een heel persoonlijke band creëren tussen het publiek en de componist. Ik wil dus niet per se dat mensen naar mij luisteren, maar ik wil dat ze naar de componist luisteren, dat ze voelen wat de muziek zelf brengt. Dat is volgens mij onze taak als uitvoerders. Het is onze missie. Ik probeer mezelf er altijd aan te herinneren dat we de ideeën van de componisten moeten respecteren, terwijl we tegelijkertijd ook onze eigen individualiteit behouden. Tussen ons, uitvoerders, de componist en het publiek bestaat er een soort spirituele verbinding.

Wie is Yibai Chen?

- Geboren in 2001 in Shanghai, China.
- Koos voor de cello nadat zijn moeder, die een traditioneel Chinees instrument bespeelt en een grote fan is van Yo-Yo Ma, hem drie opties gaf: de piano, de viool en de cello. Hij wilde het diepste geluid, dus koos hij voor de cello.
- Ander instrument dat hij graag zou willen leren bespelen: de piano.
- Rolmodel en inspiratie: Yo-Yo Ma en zijn leraar Danjulo Ishizaka.
- Favoriete componist: Beethoven.
- Beste advies dat hij heeft gekregen: "Kijk nooit achterom".
- Woorden die hij bij zijn Belgische gastouders heeft geleerd: "bonjour, bonsoir, bonne nuit, félicitations, à tout à l'heure"

Hugh Wolff – muzikale leiding

Hugh Wolff stond op het podium met alle grote Noord-Amerikaanse orkesten, meer bepaald van Chicago, New York, Boston, Philadelphia, Los Angeles, San Francisco, Toronto en Montréal. Wolff is vaak te gast in Europa en wordt geregeld uitgenodigd om in Azië en Australië te dirigeren. Van 2017 tot 2022 was Hugh Wolff vijf seizoenen lang chef-dirigent van het Belgian National Orchestra. Voordien was hij van 1997 tot 2006 chef-dirigent van het hr-Sinfonieorchester van Frankfurt en van 1998 tot 2000 chef-dirigent en vervolgens muziekdirecteur van The Saint Paul Chamber Orchestra, waarmee hij talrijke opnames maakte en tournees ondernam in de VS, Europa en het Verre Oosten. Hij werd driemaal genomineerd voor een Grammy Award en won de Cannes Classical Award in 2001. De laatste vijftien jaar engageert hij zich ook in muzikale educatie en doceert hij orkestleiding aan het New England Conservatory van Boston.

Yibai Chen - cello

De Chinese cellist Yibai Chen (°2001) verhuisde in 2017 naar Berlijn om te studeren bij Danjulo Ishizaka aan de Universität der Künste. Momenteel vervolgt hij zijn studie bij Ishizaka aan de Universität für Musik Basel. In 2018 won Yibai Chen als jongste deelnemer hoofdprijzen op zowel de 10de Internationale Cellowedstrijd Lutoslawski (Warschau) als op de 60ste Internationale Cellowedstrijd George Enescu (Boekarest). In juni 2019 won hij de vijfde prijs op de 16de Internationale Tsjajkovski-wedstrijd (Sint Petersburg). Zijn meest recente wapenfeit was het behalen van de tweede prijs op de 2de Koningin Elisabethwedstrijd voor cello Brussel.

Het instrument waarop hij speelt, is een cello van Joseph Guaragnini (ca. 1780-1800) die hij in bruikleen kreeg van de Duitse stichting "Deutsche Stiftung Musikleben" in Hamburg. Na de Koningin Elisabethwedstrijd in 2022 ging Yibai Chen met Tsjajkovsky's *Rococovariaties* op Belgische tournee met het Belgian National Orchestra. Hij deed recent ook een Chinese tournee met pianist Boyang Shi en een Koreaanse tournee met cellist Hayoung Choi en pianist Liebrecht Vanbeckevoort.

Belgian National Orchestra

Het Belgian National Orchestra, dat werd opgericht in 1936, is de geprivilegieerde partner van Bozar. Het orkest staat sinds september 2022 onder leiding van chef-dirigent Antony Hermus, met Roberto González-Monjas als gastdirigent en Michael Schønwandt als geassocieerd dirigent.

Het Belgian National Orchestra treedt op met solisten van wereldformaat als Hilary Hahn, Christian Tetzlaff, Thomas Hampson, Aleksandra Kurzak, Leif Ove Andsnes, Víkingur Ólafsson, Sergey Khachatryan en Truls Mørk. Verder investeert het Belgian National Orchestra in de toekomstige generatie luisteraars en deinst het niet terug voor vernieuwende projecten, zoals met pop-rock-artiest Ozark Henry en recent met Stromae voor zijn nieuwe album *Multitude*. Tot de bekroonde discografie, voornamelijk op het label Fuga Libera, behoren onder meer zes opnames onder leiding van voormalig chef-dirigent Walter Weller.

30CC presenteert

VLAAMS RADIOKOOR EN PIANIST KOENRAAD STERCKX

woensdag 25 oktober, 20 uur, Abdij Keizersberg

Met *In memoriam Les Flandriens* brengen het Vlaams Radiokoor en pianist Koenraad Sterckx een hommage aan Vic Nees, de *godfather* van de Vlaamse koormuziek die net tien jaar geleden overleed.

Met muziek van Vic Nees, Urmas Sisask, Sven David Sandström, Frédéric Devreese, Wim Henderickx, Stijn Dierckx, José Retra

m.m.v. lokale amateurkoren: Viermaliks en Brussels Young Adult Choir

NEREUS QUARTET

zondag 12 november, 11 uur, Wagehuys

IMPRESSIONISME IN MUZIEK

FAURÉ, BRIDGE & DE MEESTER

Vier enthousiaste en getalenteerde jonge muzikanten die *the magic of music* goed kunnen overbrengen, dat is het **Nereus Quartet** in een notendop. In dit middagconcert brengen ze typisch impressionistische muziek uit Frankrijk, Engeland en Vlaanderen.

ATANERES ENSEMBLE

donderdag 23 november, 20 uur, Schouwburg

THE SEASONS REVISITED: ANTONIO VIVALDI & MAX RICHTER

De *Vier Seizoenen* van Vivaldi is nog altijd het meest bekende klassieke muziekstuk aller tijden. De Britse componist Max Richter maakte er een eigen versie van. Het resultaat is een vernieuwd klassiek meesterwerk met een prachtige *minimal sound*, en mét behoud van de heerlijke Vivaldi thema's. Met ook nog werk van Vlaamse meesters als Dirk Brossé en François Glorieux. Solist is topviolist **Nicolas Dupont**.

